

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики Бурятия
МКУ "Закаменское РУО"
МАОУ "Цаган-Моринская СОШ"

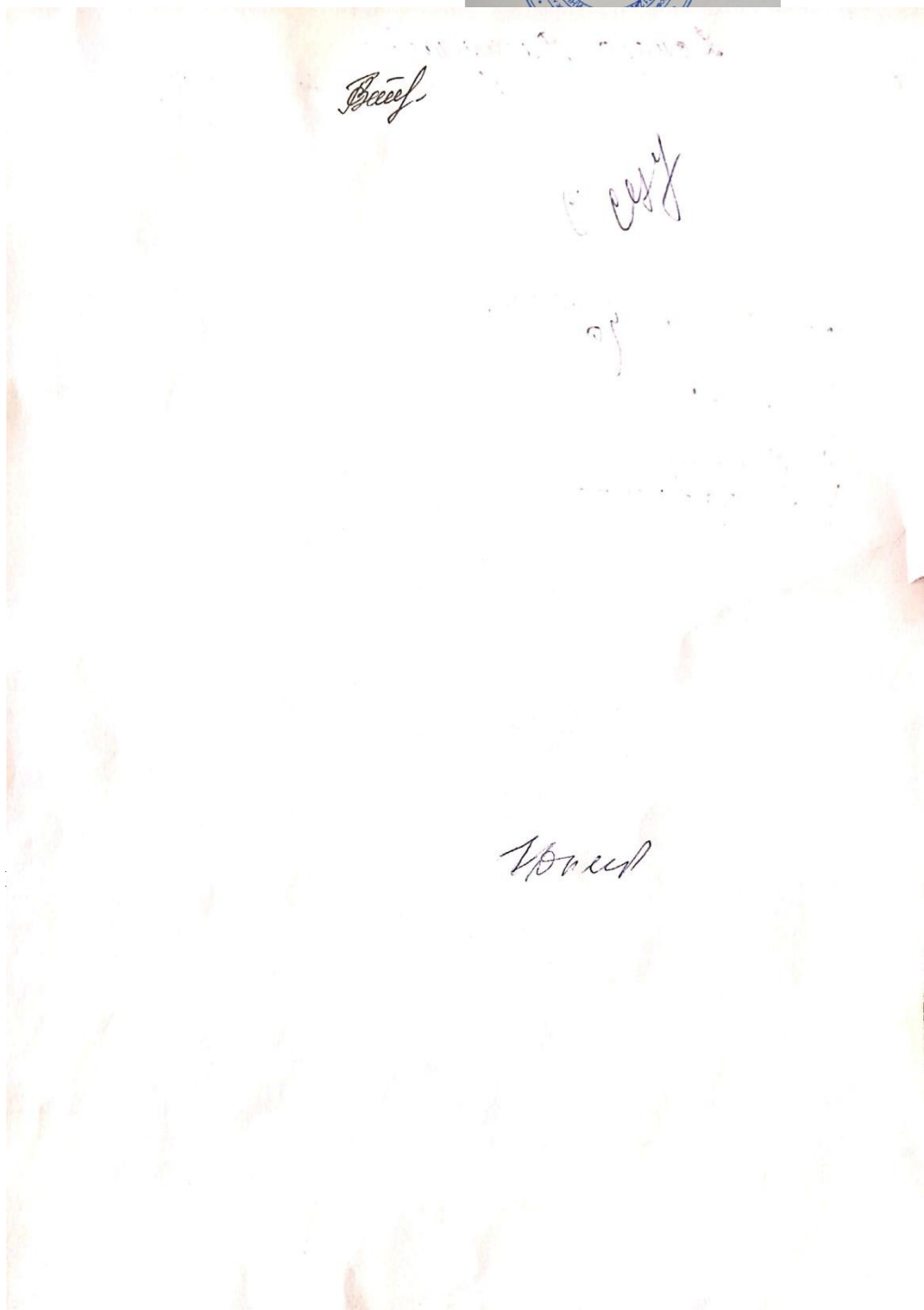
ПРИНЯТО
на заседании
педагогического совета
МАОУ «Цаган-Моринская
СОШ»
Протокол №1
от «27» августа 2024 г.

СОГЛАСОВАНО
Заместитель директора по
УВР

Галданова С.З.

учебного

Цаган-Морин, 2024

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Рабочая программа по бурятскому языку разработана на основании следующих нормативных документов:

- Федерального закона от 29.12.2012 № 273-ФЗ «Об образовании в Российской Федерации»;
- приказа Минпросвещения России от 22.03.2021 № 115 «Об утверждении Порядка организации и осуществления образовательной деятельности по основным общеобразовательным программам – образовательным программам начального общего, основного общего и среднего общего образования»;
- приказа Минпросвещения России от 18.05.2023 № 372 «Об утверждении федеральной образовательной программы начального общего образования» (далее – ФОП НОО);
- приказа Минпросвещения России от 31.05.2021 № 286 «Об утверждении федерального государственного образовательного стандарта начального общего образования» (далее – ФГОС НОО третьего поколения);
- устав МАОУ «Цаган-Моринская СОШ» основная образовательная программа НОО.

Эхин һургуулиин буряад хэлэнэй программа хадаа дунда һургуулида үзэгдэхэ түрэлхи хэлэ болон литературын үндэнэ һууринь, тэрэнэй гуламтань боложо үгэхэ байна. Эхин классуудта буряад хэлэ зааха шухала зорилгонууд гэхэдэ: һурагша бүхэниие зүбоор, һайнаар, удхыень ойлгуулан уншуулжа, эли тодоор хэлүүлжэ, алдуугүйгоор, сэбэр гоёор бэшүүлжэ һургаха, һурагшадай үгэ хэлые баяжуулжа, ухаан бодолые хүгжөөхэ аргуудые хэрэглэхэ; оршон тойронхи юумэнүүд тухай һурагшадай мэдэсые үргэдхэхэ.

Түрүүшын үдэрһөө һурагшадые партадаа зүбөөр һууха дэбтэрээ зүбөөр табиха, ручкая ба карандаша зүбөөр бариха дадалтай болгохо. Гараһан үзэгүүдээ, тэдэнэй хоорондох холболтые нэгэ жэгдээр ниилүүлэн бэшүүлжэ һургаха. Ехэ бага үзэгүүдые, тэдэнэй холболтонуудые зүбөөр бэшэхэ дадалтай болгохо. Бэшэмэл үгэнүүдые болон мэдүүлэлнүүдые уншаад алдуугүйгөөр буулгажа бэшэхэ, багшын уншалга доро бэшэжэ шадаха.

Гурбадахи классай һурагшад багшын уншалга доро бэшэнэ, хэблэмэл текст хэрэглэн. Һурагшадай али бүхы бэшэлгэнь нягта сэбэр, эли тодо ба

алдуугүй байха ёотой. Гараан дүримүүдэй хэрэглэжэ шадаха дадалтай болохо.

Дүрбэдэхи классай нурагшад изложени, сочинени бэшэжэ нурана.

Үхибүүнэй өөрын хүгжэлтын дүнгүүд (личностные результаты):

- өөрынгөө сэдхэлэй байдал түрэл дээрээ хэлэхэ;
- оршон тойронхи байгаалиин, тиихэдэ хажуудахи хүнүүдэйнгээ байдал ойлгохо, тэдэндэ өөрынгөө хандаса, хүнүүды дэмжэһэнээ, тэдэндэ туһалһанаа түрэл хэлэн дээрээ харуулха;
- өөрынгөө хэлэ уран, баян, тодо, сэбэр болонхоёо оролдохо;
- тоонтодоо, түрэл орондоо дуратай байһанаа, өөрынгөө хандаса харуулха;
- уншаха, харилсаха дуратай байха;
- бэшэхэ шадабаритай байха, буулгажа бэшэхэ, шагнажа ябаад бэшэхэ, өөрөө зохёон бэшэхэ;
- өөрынгөө сэдхэлэй байдал тухай, тиихэдэ үзэһэн юумэнүүд тухайгаа бэшэжэ (эссе жанрын түхэлөөр) харуулха;
- түрэл хэлээ шуудалха эрмэлзэлтэй байха;
- өөрынгөө хэһэн ажал сэгнэжэ шадаха.

Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари (регулятивные УУД) :

- өөрөө хэшээлэй темэ хэлэхэ, зорилгыень табиха;
- багшатаа сугтаа нуралсалай проблемнэ асуудал яажа шийдхэхэ тухайгаа хөөрэлдэн, тусхай түсэб табиха;
- өөрынгөө хэжэ байһан үйлэнүүды түсэбэй, алгоритмын үйлэнүүдтэй тааруулха, зэргэсүүлхэ, тиин өөрынгөө ажаябуулга шалгаха, сэгнэхэ, зүб болгохо.
- өөрынгөө ондоо хүнүүдэй, классайнгаа ажал тусхай критеринүүдээр шалгаха, хэр зэргэ шадабаритай болобобиб гэжэ элирүүлжэ нураха, критеринүүды зохёохо.

Оршон тойроние шуудалха шадабари (познавательные УУД) :

- текстээр дамжуулагдаһан мэдээсэлнүүдэй янза (виды информации) ойлгохо: юун тухай хэлэгдэнэб, удхань ямар бэ, идейнь ямар бэ?
- олон ондоо янзын уншалга хэрэглэхэ;
- ондо ондоо түхэлтэй ытекстнүүд (текст, схемэ, таблица, зураг) сооһоо өөртөө мэдээсэл олохо;
- үгөөр хэлэгдэһэн ойлгосо схемэ, таблица, модель болохо, тиин һөөргэнь модель соо харуулаатай ойлгосо үгөөр хэлэхэ;
- анализ, синтез хэхэ;
- шалтагаан хойшолон хоёрой хоорондохолбоо харуулха, тодоруулан зохёон тогтоохо;
- бодомжолхо.

Харилсалха шадабари (коммуникативные УУД):

- хэлэлгын зорилгооо дулдыдуулан өөрынгөө ханал бодол аман ба бэшэгэй хэлэн дээрэ харуулха;
- хэлэхэ, харилсаха зорилгооо үндэхэлэн, хэрэгтэй сагта монолог гү, али диалог хэрэглэжэ шадаха;
- өөрынгөө ханал бодол, ханамжа хэлэжэ, баталжа шадаха;
 - хүнүүдэй хэлэхые шагнаха, ойлгохо, тиин өөрынгөө ханал бодол хубилгахаяа бэлэн байха;
 - ажаябуулга эмхидхэхэдээ, хөөрэлдэжэ, хоорондоо хэлсэжэ, нэгэ ханал бодолго ерэхэ;
- асуудалнуудые табиха.

Буряад хэлээр шадабари (предметные результаты):

- олоной тогой түхэл абадаггүй юймэнэй нэрэнүүд тухай;
- зохилдохо гурбан арга, юумэнэй нэрын падежнүүдэй түхэлнүүдэй бэшэгдэхэ тухай;
- олоной тогой түхэлтэй үгэнүүдэй зохилдохо тухай;
 - юумэнэй нэрын падежнмдэй түхэлнмдэй мэдүүлэл соо дүүргэдэг үүргэ тухай;
- түлөөнэй нэрэ тухай ойлгостой байха: удха, ганса ба олоной нюурай түлөөнэй нэрэнүүд, түлөөнэй нэрын зохилдол;
- үйлэ үгэнүүдэй нюур харуулха тухай, нюурай частицанууд тухай;
- частицануудай үүргэ тухай, буруушааһан частицануудай үйлэ үгэтэй бэшэгдэхэ тухай;
- бусад частицануудай үйлэ үгэтэй бэшэгдэхэ тухай, тэдэ частицануудай үүргэ;
- тэмдэгэй нэрвн жэшээ дээрэ үгын сэхэ ба шэлжэхэн удха тухай харуулха;
 - тогой нэрэ ба тэрэнэй удха: хэды? хэдыдэхи? гэжэ асуудалнууд, тоолоһон, дугаарлаһан тоогой нэрэнүүдэй янзанууд, тоогой нэрын һуури, тоогой нэрын үүргэ;
 - наречии тухай ойлгосотой байха: удха, хаана? хэзээ? хайшаа? хэдыдэ? яажа? ямараар? хэр зэргэ? гэжэ асуудалнууд, мэдмлэл сохи үүргэ, наречинүүдэй илгарал (сагай, байрын, зэргын);
 - мэдүүлэлэй шухала гэшүүд тэрэнэй грамматическа һуури болоно гэжэ мэдэхэ;
 - мэдүүлэлэй нэгэ түрэл гэшүүн тухай;
 - союзуудай үүргэ тухай, нэгэ түрэл гэшүүдэй бэшэлгэ тухай;
 - текстын гол удха болон темэ хоёрой холбоон;
 - хэлэлгын стильнмд тухай: уран зохёолой, яряанай, һуралсалай номой, сонин газетын;
 - изложении бэшэжэ шадаха ёһотой.

Буряад хэлээр нурагшадай мэдэсэ, шадабари, дадал сэгнэхэ эрилтэ

1.Нурагшадай аман харюу сэгнэлтэ

Нурагшадай аман харюу сэгнэхэдээ иимэ юумэндэ анхаралаа хандуулха:

- харюунь зүб, дүүрэн гү;
- үзээн материала хэр зэргэ ойлгооб;
- үгэ хэлээ хэр зэргэ зүб найруулжа харюусааб;
- мэдүүлэл найнаар зохоожо, үгэ зүбөөр хэрэглэжэ, грамматическа шүүлбэри хэжэ шадана гү.

Аман харюу сэгнэхэдээ, иимэ эрилтэ баримталха:

«5» сэгнэлтэ хэрбээ нурагшын үзээн материала хүсэд дүүрэнээр мэдэхэ, тодорхой найнаар найруулжа, наамжаяа үндэнь баримтатойболгожо, литературна хэлээр, али тодоор дамжуулжа шадаха байхадань;

«4» сэгнэлтэ хэрбээ нурагшын харюу «5» гээн сэгнэлтэдэ табигдадаг эрилтэ хангамаар аад, зүгөөр 1-2 алдуутай, багшын ажаглаһанай хойно, тэрэнээ өөрөө заажа, найруулан хэлэхэдээ, удаа дараагай ба хэлэнэй 1-2 алдуу гаргаһан байхадань;

«3» сэгнэлтэ хэрбээ нурагша тус темын гол зуйл мэдэхэ ба ойлгохо байһанаа харуулжа, материалаа дутуу найруулһан, ойлгосо тодорхойлгодо гү, али дүрим дутуу мэдэхэ, наамжаяа үндэнь баримтатой болгожо, өөрөө жэшээ үгэжэ шадаагүй, материал найруулхандаа удаа дарааень эбдээн , хэлэнэй талаар алдуу гаргаһан байхадань;

«2» сэгнэлтэ хэрбээ нурагша үзээн материала ехэнхиень мэдэхэгүй, тодорхойлго ба дүрим хэлэхэдээ удхыень хазагайрууһан, материал ойлгожо ядангяар, гурымгүйгөөр найрууһан байхадань табиха.

Нэгэдэмэл шалгалтын хүдэлмэри

Нэмэлтэ даабари дүүргэһые иимээр сэгнэхэ:

«5» сэгнэлтэ – нурагшын бүхы даабарияа дүүргэһэн байгаа наань;

«4» сэгнэлтэ – даабариин гурбанай хоер хубиие зүбөөр дүүргэһэн байгаа наань;

«3» сэгнэлтэ – даабариин хахадые зүбөөр дүүргэһэн хүдэлмэриин түлөө;

«2» сэгнэлтэ – даабариин гурбанай нэгэ хуби зүбөөр дүүргэжэ шадаагүй гү али даабари дүүргэжэ шадаагүй байгаа наань табиха.

Зохёолго (сочинении) сэгнэлтэ

Зохёолго жанраингаа талаар иимэ: юрэ хөөрээн, зураглаһан, ухаалдин бодомжольон, хүнэй дүрэдэ характеристикэ үгээн, бэшэг, хэрэгэй хэлэлгэ, литератураар творческо хүдэлмэри г.м. Нурагшад зохоолго класстаа гү, али гэртээ бэшэдэг.

«5» сэгнэлтэ темэдэ сэхэ, дүүрэн харюу үгээн, ьанал бодолоо харуульан, үгэ шэлэн абалга ба мэдүүлэл байгуулгада алдуугүй, тодо хурсаар ба уран ьайханаар найруулагдаһан, бэшэгэй дүримдэ алдуугүй бэшэгдэһэн зохеолгын түлөө;

«4» сэгнэлтэ материал ьурагшын ьайн мэдэһэн, ьанал бодолоо найруулжа, шухала хэрэгтэй тобшолол харуульан, литературна хэлээр бэшэгдэһэн, 2-3 алдуутай байһан зохеолгодо;

«3» сэгнэлтэ темэдээ гол түлэб тааруу аад, ьурагшын схематична харюу үгээн, үгышые ьаа материал найруулхадаа, зарим тодо бэшэ зүйл гаргаһан гү, али зохеолгодо удаа дарааень эбдэһэн, 3-4 алдуу хэһэн зохеолгодо;

«2» сэгнэлтэ темээ ьурагшын ойлгоогүй гү, али литературна материал мэдэхгүй байһанаа харуульан, 5-6 алдуутай байһан зохеолгодо.

Найруулга (изложени) сэгнэлтэ

Найруулга бэшүүлхэ текст ьургалгын, хүмүүжүүлгын зорилго хангаһан, удхынгаа ба үгэ хэлэнэйнгээ талаар ьурагшадай бэшэжэ шадахаар байха ьёотой. Найруулга бэшүүлхэдээ, багашаг рассказ гү, али уран зохеол сооһоо богонихон зураглал үгэдэг. Найруулгын текстын удха ойлгосотой бэшэгдэһэн, автарай тайлбарилгатай, зохеолой геройн ьанал бодол, тэрэнэй сэдхэл элээр харуулагдаһан байха ьёотой.

ьурагшадай найруулгада хоер сэгнэлтэ табигдаха.

Найруулга сэгнэхэдээ, иимэ эрилтэ хүтэлбэри болгохо:

«5» сэгнэлтэ текстын удха ойлгожо, текстын удха дүүрэнээр бэшэһэн, мэдүүлэл зохеолгодо алдуу гаргаагүй, үгэ хэлэниинь баян, эли тодо, уран гое байһан, бэшэгэй дүримөөр алдуу гаргаагүй аад, сэлэлтын тэмдэгтэ 1-2-һоо дээшэ бэшэ алдуу гаргаһан найруулгын түлөө табиха;

«4» сэгнэлтэ удхань зүбөөр гаргагдаһан, үйлын бүхы шухала зүйл удаа дараалан алдуугүйгөөр дамжуулагдаһан, үгэ хэлэниинь тодо аад, хүсэд дүүрэн уран гое бэшэ, үгэ шэлэн абалгада гү, али мэдүүлэл зохеолгодо 2-3-һаа дээшэ бэшэалдуу гаргаһан, 2-3-һаа дээшэ бэшэ бэшэгэй дүримэй ба 2-һоо дээшэ бэшэ сэглэлтын тэмдэгээр гү, али 1 бэшэгэй дүримэй ба 3-һаа дээшэ бэшэ сэглэлтын тэмдэгээр алдуу гаргагдаһаннайруулгын түлөө табиха;

«3» сэгнэлтэ удхань гол түлэб зүбөөр дамжуулагдаһан аад, найруулгын удаа дара эбдэрьэн, үгэ шэлэн абалгада гү, али мэдүүлэл зохеолгодо 4-һөө дээшэ бэшэ алдуу хэгдэһэн найруулгын түлөө табиха;

«2» сэгнэлтэ удхань хүсэд дүүрэн дамжуулагдаагүй, удаа дарааень горитойхоноор эбдэһэн, үгэ шэлэн абалгада, мэдүүлэл зохеолгодо 6-һаа дээшэ алдуу хэгдэһэн, бэшэгэй дүримөөр 7-һоо дээшэ алдуутай, мүн удхыень огто дамжуулжа шадаагүй найруулгын түлөө табиха.

Бэшэгэй дүримөөр, сэглэлтын тэмдэгээр ьурагшын алдуутайгаар бэшэһэн байгаа ьаа, тэрэниие ьайнаар сэгнэжэ болохогүй.

Календарна – тематическа тусэблэлгэ
1 четверть- 18 час

№ п/п	Наименование разделов и тем программы	Кол-во часов	Дата проведения урока	Примечание
1	Хэлэлгын хубинууд: дабталга	1		
2	Юумэнэй нэрэ	1		
3	Юумэнэй нэрын тоо	1		
4	Зохилдол: ойлгосо	1		
5	Зохилдохо нэгэдэхи арга	1		
6	Зохилдохо хоёрдохи арга	1		
7	Зохилдохо гурбадахи арга	1		
8	Олоной тоодо зохилдол	2		
9	Нэрын падежэй түхэлтэй үгэнүүдэй үүргэ	1		
10	Хамаанай падежэй түхэлтэй үгэнүүдэй үүргэ	1		
11	Зүгэй падеж: хэндэ, юундэ, хааана?	1		
12	Нэрын болон үйлын падежэй түхэлтэй юумэнэй нэрэнүүд	2		
13	Н хашалган һүүлтэй юумэнэй нэрэнүүд үйлын падежэй түхэлнүүд	2		
14	Шалгалтын хүдэлмэри	1		
15	Алдуунууд дээрэ хүдэлмэри	1		

2 четверть- 14 час

№ п/ п	Наименование разделов и тем программы	Кол-во часов	Дата проведения урока	Примечание
1	Зэбсэгэй падежэй түхэднүүд	2		
2	Хамтын болон гаралай падежнүүд	2		
3	Дахуул үгэнүүдэй үүргэ	2		
4	Түлөөнэй нэрэ:ойлгосо	2		
5	Түлөөнэйнэрын нюур	2		
6	Түлөөнэйнэрын зохилдол	1		
7	Изложени	1		
8	Шалгалтын хүдэлмэри	1		
9	Алдуунууд дээрэ хүдэлмэри	1		

3 четверть- 20 час

№ п/п	Наименование разделов и тем программы	Кол-во часов	Дата проведения урока	Примечание
1	Үйлэ үгэнүүд: тэдэнэй илгарал	1		
2	Үйлэ үгэнүүдэй сагууд	1		
3	Үйлэ үгэнүүдэй залгалтануудые бэшэхэ	1		

	дүримүүд			
4	4 Үйлэ үгэнүүдэй нюур харуулалга	2		
5	5 Үйлэ үгэнүүдтэй буруушааһан частицанууды бэшэлгэ	1		
6	6 Үйлэ үгэнүүдэй үшөө ямар частицанууд бэшэгдэдэг бэ?	1		
7	7 Тэмдэгэй нэрэ	1		
8	8 Үгын удха: синонимууд, антонимууд, омонимууд, сэхэ ба шэлжэһэн удха	2		
9	9 Тоогой нэрэ: ойлгосо	2		
10	1 Тоогой нэрэнүүдэй һуури	1		
11	1 Наречи: ойлгосо	2		
12	1 Наречи- мэдүүлэлэй гэшүүн	1		
13	1 Наречинүүдэй удхаараа илгарал	2		
14	1 Шалгалтын хүдэлмэри	1		
15	1 Алдуунууд дээрэ хүдэлмэри	1		

4 четверть- 16 час

№ п/п	Наименование разделов и тем программы	Кол-во часов	Дата проведения урока	Примечание
1	1 Мэдүүлэл – хэлэлгын гол единицэ	1		
2	2 Мэдүүлэлэй шухала гэшүүн – мэдүүлэлэй грамматическа	2		

	хуури			
3	3 Мэдүүлэлэй нэнэ түрэл гэшүүн	2		
4	4 Хэлэлгын нюусанууд. Текстын темэ болон гол удха	2		
5	5 Хэлэлгын стильнууд	1		
6	6 Уран найхан стиль, тэрэнэй илгарал	2		
7	7 Номой стиль, тэрэнэй илгарал	1		
8	8 Эрьежэ хойшоо харагты. Үгэ тухай юу мэдэхэбта?	1		
9	9 Мэдүүлэл тухай юу мэдэхэбта?	1		
10	1 Хэлэлгын нюусанууд тухай юу мэдэнэбта?	1		
11	1 Шалгалтын хүдэлмэри	1		
12	1 Алдуунууд дээрэ хүдэлмэри	1		

Диагностика

№ п/п	№ Тема	Вид и форма контроля	Контрольно-измерительные материалы
1	1 Мэдүүлэлэй шухала, юрын гэшүүд Үгын бүридэл	Хэблэмэл үзэгүүдээр бэшээтэй текст хэрэглэн, диктант бэшэлгэ	Сахан
2	2 Юумэнэй нэрэ, юумэнэй нэрын зохилдол	Бэлэн бэшээтэй түсэб хэрэглэн, диктант бэшэлгэ	Эрэ тахяа шаазгай хоёр
3	3 Үйлэ үгэ. Үйлэ үгын саг	Изложени бэшэлгэ	Үгын бүридэл
4	4 Мэдүүлэл, мэдүүлэлэй гэшүүд	Диктант бэшэлгэ	Зунай хүни

--	--	--	--

Хэрэглэгдэхэн литература

хурагшын:

1. Буряад хэлэн, Р.С. Дылыкова, Т.Б. Базаргуруева, Д.Б. Дугарова ; «Бэлиг», Улаан-Удэ, 2012
2. электронный учебник «Буряад хэлээ сахия»

багшын:

1. Методическа дурадхалнууд, Р.С. Дылыкова, Т.Б. Базаргуруева, Д.Б. Дугарова ; «Бэлиг», Улаан-Удэ, 2012
2. Буряад хургуулийн програмнууд, Р.С. Дылыкова; «Бэлиг», Улаан-Удэ, 2013
3. электронный учебник «Буряад хэлээ сахия»
4. Буряад хэлэн, Р.С. Дылыкова, Т.Б. Базаргуруева, Д.Б. Дугарова ; «Бэлиг», Улаан-Удэ, 2012

ПРИЛОЖЕНИЯ

Входная диагностика (диктант)

Мэхэтэй үнэгэн

Нэгэ нохой үнэгэ намнаба. Үнэгэн эсэшбэ. Нохой дүтэлбэ. Үнэгэн гэнтэ хэбтэшбэ. Нохой хажуугаарнь алад гарашаба. Үн.г.н хажуу тээшээ шугы руу оробо. Нохойн гэдэргээ эрьехэдэ, юушье харагдабагүй.(26)

1 четверть

Саһан.

Бороотой намар үнгэрөөд, һалхи шуургатай үбэл ерэбэ. Дайда дэлхэй сагаан хүнжэлөөр хушагдаба. Модод, һөөгүүд, түгсүүлнүүд саһан малгайнуудтай болонхой. Саһан наранда яларан, үнгын ошонуудые сасаруулан харагдана. Саһанууд ехэнхидээ гоёхон одохоной түхэлтэй байдаг. (37үгэ)

2 четверть

Эрэ тахья шаазгай хоёр.

Гэртэ тэжээгдэһэн шаазгаймнай гар дээрэһээ эдеэлдэг байба. Нэгэтэ эрэ тахьягай шаазгайе эдюулжэ байхые хараабди. Нэгэ дахин шаазгайда үгөөд, һүүлдэнь өөрөө эдеэд, удаань дахин шазгайн аманда үгэхэ юм. Тэрээнһээ хойшо тахьянууднай шаазгайтай хамта эдеэлдэг һэн. Шазгайһаа тэрьедэхээ болёод, хамта газаагуур ябахыень оло дахин харадаг болоо һэмди. (45 үгэ)

3 четверть

Үгын бүридэл.

Ангуушан нэгэ эмэ заание намнаба. Тэрэнь зулзагатаяа ангуушадһаа тэрьедэжэ гүйбэ. Ангуушад тэрэ заание гүнзэгы гол тээшэ хашаба ха. Заан голдо хүрэхөөр зулзагаяа хоншоороороо орёожо тэбэрээд, уһа уруу орожо тамарба. Зулзагань уһанһаа айба. Эхэнь голой сана гаратараяа хоншоороороо уһан дээрэ үргөөд ябаһан байгаа. Ангуушад заанай зулзагаяа хайрлахые хараба. Тиимэ дээрэһээ намнангуй орхихон байгаа.(52 үгэ)

4 четверть

Зунай һүни.

Зунай һүни. Үдэртөө бороо ороошье һаа, газар дулаахан, шиигтэй ногооной яатайхан үнэр хамар сорьёлно. Ангаһан газарта бороо асаржа ерэхэн боро үүлэнүүд һалхинда намнуулан, урда зүг барижа ябашоо. Тойроод сэлгээн. Богонихон һүнинүүдтэй энэ сагта хүсэд харлажа үрдидэггүй тэнгэри ойлгогдошогүй һонин үнгэтэй. Үшөө нэгэ хэдыхэн болоод, тэрэ зүүн хаяаһаа сайража эхилхэ. Үдэртөө эдеэлжэ садаһан үнээдэй хорёо соогоо уухилалдан хэбтэхэнь хон-жэн байдал соо элихэн дуулдана. Тээ саанахана абяагүйхэнөөр мэлмэрэн урдадаг горхохон бии. Горхоной саада бээдэ түүдэгэй гал

нулаxанаар улаабхилна, тeэд залу басагад, хубуудэй наадахань энэ холоноо дуулданагүй. (84 үгэ)